

Nobel Ödülleri

İsveç Bilimler Akademisi, son yılların geleneğini bozmayarak 2004 Nobel Ödüllerini yine üçlü ve ikili gruplar arasında paylaştırdı. Fizik ödülü, temel parçacıklar olan kuarklar ile, onların meydana getirdikleri nötron ve protonları çekirdek içinde birbirine bağlayan “şiddetli çekirdek kuvveti”nin kuramı olan

“kuantum renk dinamiği”ni oluşturan buluşları nedeniyle Frank Wilczek, David Gross ve David Politzer adlı Amerikalı fizikçilere verildi. Üçlü, birbirlerinden bağımsız olarak yaptıkları çalışmalarla, kuarkların bağlanma kuvvetlerinin birbirlerine yaklaştıkça azaldığını gösterdiler ve hesapları karıştıran

Richard Axel

Linda B. Buck

matematiksel sonsuzlukların giderilmesini sağladılar.

Kimya dalındaysa ödülü, ubiquitin adlı bir hücre proteininin, yardımcı enzimleriyle birlikte öteki proteinleri işaretleyip, yeniden dönüştürülmek üzere hücrenin “çöp işleme fabrikalarına” götürdüğünü çeyrek yüzyıl önce keşfeden İsrailli biyokimyacılar Avram Hershkob ve Aaron Ciechanover ile, Amerikalı meslektaşları Irwin Rose aldılar. Fizyoloji ve Tıp ödülüneyse, koku almaçları ve koku alma sistemi üzerindeki çalışmaları nedeniyle Richard Axel ve Linda B. Buck adlı araştırmacılar layık görüldüler.

David J. Gross H. David Politzer Frank Wilczek

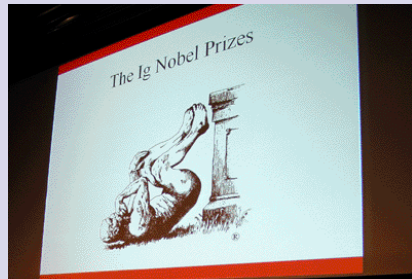
Aaron Ciechanover Avram Hershko Irwin Rose

Ig Nobel 2004

“Kimi imrenmeyle bakar, kimi ondan kaçır. Kimi, onu uygarlığın damgası olarak görürken, kimi de uygarlığa darbe olarak alır. Kimi onunla güler, kimi ona. Çoğu över, kimi ayıplar; kalanlara yalnızca büyülür. Ama şurası gerçek ki birçok kimse onun tutkunu: Bu, Ig Nobel Ödülü” Düzenleyicilerinin ağzından, bilimin komik yüzüne verilen geleneksel yıllık Ig Nobel Ödüllerinin kısa bir tasviri. Ölçüt, yine onların ağzından oldukça basit: “Yeniden üretilemeyecek ve üretilmemesi de gereken başarılar.” İşte, bu yıl 14.sü 30 Eylül’de Harvard Üniversitesi’nde düzenlenen eğlenceli törende ödül alanlar:

- Tıp Ödülü: “Country Müziğinin İntihara Etkisi başlıklı yayımlanmış makaleleri için” Wayne State Üniversitesi’nden Steven Stack ve Auburn Üniversitesi’nden James Gundlach;
- Fizik Ödülü: “Hula-hoop çevirmenin dinamiğiyle ilgili olarak yaptıkları inceleme ve açıklamalar için” Ottawa Üniversitesi’nden Ramesh Balasubramaniam ve Connecticut Üniversitesi’nden Michael Turvey;
- Kimya Ödülü: “Thames nehri suyunu, ileri teknoloji kullanarak Dasani adı verilen ve ihtiyaten tüketicilerin kullanımına sunulmayan, suyun şeffaf bir türüne dönüştürmüş oldukları için” Coca Cola (İngiltere);

- Biyoloji Ödülü: “Sardalyaların açıkça birbirleriyle yellenerek iletişim kurduklarını gösterdikleri için” British Columbia Üniversitesi’nden Ben Wilson, Simon Fraser Üniversitesi’nden (Kanada) Lawrence Dill, İskoç Deniz Bilimleri Derneği’nden Robert Batty, Aarhus Üniversitesi’nden (Danimarka) Magnus Whalberg ve İsveç Ulusal Balıkçılık Kurulu’ndan Hakan Westerberg.
- Mühendislik Ödülü: “Kelliğe çözüm olarak geliştirdikleri saç yatırma yöntemi patentleri için” Florida’dan Donald J. Smith ve babası merhum Frank J. Smith;
- Psikoloji Ödülü: Christopher Chabris’e

- İnsanların dikkatlerini belirli bir şeye yoğunlaştırdıklarında, başka bir şeyi -goril kılığındaki bir kadını bile- gözden kaçırabilecekleri olgusunun doğruluğunu gösterdikleri için” Urbana’daki İllinois Üniversitesi’nden Daniel Simons ve Harvard Üniversitesi’nden Christopher F. Chabris.
 - Halk Sağlığı Ödülü: “Yere düşen bir yiyeceği yemenin güvenli olup olmadığına ilişkin Beş Saniye kuralıyla ilgili olarak yaptığı incelemeler için” Chicago Tarım Bilimleri Lisesi’nden Jillian Clarke;
 - Edebiyat Ödülü: “Çıplaklığın tarihini, herkesin görmesini sağlamak üzere koruduğu için” Florida’daki Amerikan Çıplaklık Araştırmaları Kütüphanesi;
 - Barış Ödülü: “Karaoke’yi bulduğu, böylece insanların birbirine tahammül etmeyi öğrenmeleri için yepyeni bir yöntem geliştirmiş olduğu için” Hyogo, Japonya’dan Daisuke Inoue;
 - Ekonomi Ödülü: Hindistan firmalarına ucuz dua ismarladığı için” Vatikan.
- Belirtelim; ödülleri verenlerin çoğu (“kimi kişisel olarak, kimi elektronik yolla olmak üzere”) eski ve gerçek (!) Nobel Ödülü sahipleri. Dudley Herschbach, (Nobel Kimya Ödülü, 1986); William Lipscomb, (Nobel Kimya Ödülü, 1976) ve Rich Roberts, (Nobel Tıp Ödülü, 1993) gibi.

Zeynep Tozar